

การค้า และการเงินระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ

คือ การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ
เกิดขึ้นได้เนื่องจากแต่ละประเทศมีทรัพยากรและปัจจัยการ
ผลิตที่แตกต่างกันทำให้มีความสามารถในการผลิตสินค้า
และบริการแตกต่างกัน

ความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศ

- ก่อให้เกิดประโยชน์ในการผลิตสินค้า
- ก่อให้เกิดประโยชน์ในการบริโภคสินค้า
- ก่อให้เกิดประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี
และวัฒนธรรม
- ก่อให้มีการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงสมบูรณ์

(Absolute Advantage) แต่ละประเทศมีทรัพยากรและความชำนาญในการผลิตสินค้าแตกต่างกัน ถ้าประเทศใดมีความได้เปรียบกว่าอีกประเทศในการผลิตสินค้าใด ประเทศนั้นควรผลิตและส่งออกสินค้านั้นไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) แม้ประเทศใดประเทศหนึ่งจะไม่ได้เปรียบเชิงสมบูรณ์ในสินค้าที่ทำกรการผลิต แต่ถ้าประเทศมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในด้านต้นทุนการผลิต ประเทศนั้นควรเป็นผู้ผลิตและส่งออก

ความหมายดุลการค้า (Trade Balance)

คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าการส่งออก
สินค้า และมูลค่าการนำเข้าสินค้าในแต่ละปี

ประเภทของดุลการค้า

- ดุลการค้าเกินดุล (Surplus Balance of Trade)
- ดุลการค้าสมดุล (Balanced Balance of Trade)
- ดุลการค้าขาดดุล (Deficit Balance of Trade)

โครงสร้างสินค้าออกของไทย

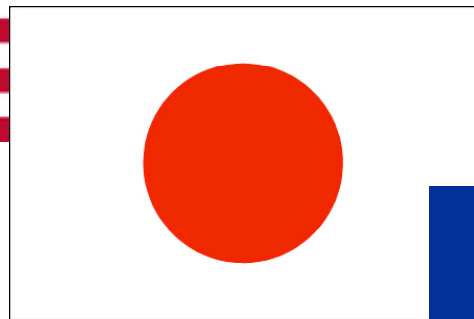
หมายถึง ประเภทสินค้าสำคัญที่ประเทศสามารถผลิตและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ประกอบด้วยสินค้า 4 ประเภท คือ

1. สินค้าเกษตรกรรม
2. สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร
3. สินค้าอุตสาหกรรม
4. สินค้าแร่และเชื้อเพลิง

ตลาดส่งออกสำคัญของไทย

คือ ประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา
ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศอาเซียน

สินค้าส่งออกสำคัญของไทย

คือ สินค้าสำคัญของไทยที่มีการผลิตและสามารถส่งออกได้มูลค่าสูงๆ ในแต่ละปี ได้แก่

- เครื่องคอมพิวเตอร์
- อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์
- อุปกรณ์และส่วนประกอบแผงวงจรไฟฟ้า

โครงสร้างสินค้าเข้าของไทย

คือ ประเภทสินค้าที่ไทยเสียเปรียบในการผลิต
และมีการนำเข้าจากต่างประเทศ ได้แก่

1. สินค้าทุน
2. สินค้าวัตถุดิบ
3. น้ำมันเชื้อเพลิง
4. สินค้าอุปโภคบริโภค
5. ยานพาหนะ

แหล่งนำเข้าสำคัญของไทย

คือ ประเทศคู่ค้าสำคัญที่ไทยมีการนำเข้าจาก
ต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น จีน
สหรัฐอเมริกา กลุ่มสหภาพยุโรป กลุ่มอาเซียน

สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทย

คือ สินค้าที่ไทยมีการนำเข้ามูลค่าสูงๆ ในแต่ละปี
ได้แก่

- น้ำมันดิบ
- เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ
- เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ

บัญชีดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

ดุลการชำระเงิน คือ บัญชีบันทึกการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจเป็นหน่วยเงิน ระหว่างผู้พำนักอาศัยของประเทศหนึ่งกับผู้พำนักอาศัยที่อยู่ในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ภายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (โดยปกติภายใน 1 ปี)

ช่วยกันอธิบาย

- ผู้พำนักอาศัย
- การรับและจ่ายเงินตราต่างประเทศ

ส่วนประกอบในบัญชีดุลการชำระเงินของไทย

1. บัญชีเดินสะพัด (Current Account) บัญชีที่แสดงรายรับกับ
รายจ่ายของประเทศ เกี่ยวกับ

1.1. ดุลการค้า (Trade Balance) ส่วนต่างมูลค่าสินค้าออก/มูลค่า
สินค้าเข้า

ช่วยหาคำตอบให้หน่อยเกี่ยวข้องกับดุลการค้าอย่างไร

- f.o.b. (free on board)
- c.i.f. (cost insurance and freight)

ส่วนประกอบในบัญชีดุลการชำระเงินของไทย

- 1. บัญชีเดินสะพัด (Current Account) บัญชีที่แสดงรายรับกับรายจ่ายของประเทศ เกี่ยวกับ
  - 1.2. ดุลบริการ (Net Service) ค่าขนส่ง ค่าสื่อสาร ประกันภัย
ค่าลิขสิทธิ์ การท่องเที่ยว
  - 1.3. รายได้ (Income) ค่าจ้าง เงินเดือนและสวัสดิการ
  - 1.4. เงินโอนและบริจาค (Current Transfers) เงินบริจาค
ช่วยเหลือต่างๆ

ส่วนประกอบในบัญชีดุลการชำระเงินของไทย

2. บัญชีทุนและการเงิน (Capital and Financial Account)

บัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายเกี่ยวกับการลงทุน เช่น การกู้เงินข้ามชาติ การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์

2.2. บัญชีทุน

2.3. บัญชีทางการเงิน

3. บัญชีสินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ (International Reserves Account)

- กรรมสิทธิ์ของประเทศชาติส่วนรวม
- กรรมสิทธิ์ของภาคเอกชน

ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment)

1. ดุลการชำระเงินเกินดุล
(Surplus Balance of Payment)
2. ดุลการชำระเงินสมดุล
(Equilibrium Balance of Payment)
3. ดุลการชำระเงินขาดดุล
(Deficit Balance of Payment)

อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา : หมายถึง ค่าของเงินตราสกุลหนึ่งเมื่อ
เทียบเท่ากับเงินตราอีกสกุลหนึ่ง

เช่น 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 35 บาท

อัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ (fixed exchange rate)

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ถูกกำหนดมูลค่าการแลกเปลี่ยนไว้ที่ระดับใดระดับหนึ่ง ไม่อาจเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามกลไกของตลาดเป็นเวลานานจนกว่าทางการ (ธนาคารกลาง) จะประกาศเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่ง ระดับอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้มักจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ

อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว(Floating exchange rate)

ระบบที่ปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราสกุลของตน
กับเงินตราสกุลอื่นๆ ขึ้นลงได้ตามกลไกตลาด หรือการเปลี่ยนแปลง
ของอุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลนั้น (เทียบกับสกุลอื่นๆ)

อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว(Floating exchange rate)

1. ระบบลอยตัวบริสุทธิ์ หรืออัตราแลกเปลี่ยนแบบเสรีที่แท้จริง (pure flexible exchange rate) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวที่ไม่มีการเข้าแทรกแซงใดๆในการรักษาระดับการเปลี่ยนแปลง
2. ระบบลอยตัวไม่บริสุทธิ์ (dirty floating) หรือระบบลอยตัวแบบจัดการ (manage floating) คือ ปล่อยให้ลอยตัวมีการเข้าแทรกแซงอยู่บ้าง สำหรับประเทศไทย ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบลอยตัวแบบจัดการ เมื่อ พ.ศ. 2540

คำว่า “เงินบาทลอยตัว” (floating baht) จึงคุ้นหูในหมู่คนไทยตั้งแต่นั้นมา

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าเสรี คือ ดำเนินนโยบายการค้าที่ให้แต่ละประเทศ
ทำการผลิตและส่งออกสินค้าที่ประเทศมีความชำนาญหรือได้เปรียบ
เชิงเปรียบเทียบไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

นโยบายการค้า

- นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy)
  - ไม่มีการตั้งกำแพงภาษีขาเข้า
  - ไม่มีการกำหนดโควตาการนำเข้าหรือข้อจำกัดทางด้านค้าอื่น ๆ
  - ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ

นโยบายการค้าเสรีทำให้เกิดผลดี คือ

- การจัดสรรทรัพยากรของโลกในการผลิตสินค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะแต่ละประเทศจะเลือกผลิตสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบ การผลิตแต่ละอย่างจึงผลิตภายใต้การเสียต้นทุนต่ำ เกิดการแบ่งงานกันทำ
- สินค้าอุปโภคบริโภคในแต่ละประเทศจะมีจำนวนชนิดและปริมาณในแต่ละชนิดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งราคาถูกลงกว่าที่จะผลิตโดยการพึ่งตนเอง คุณภาพสินค้าจะดีขึ้น
- ราคาสินค้าและราคาปัจจัยการผลิต ในแต่ละประเทศที่ทำการค้า มีแนวโน้มที่จะใกล้เคียงกันมากขึ้น

นโยบายการค้าเสรีมีผลเสีย คือ

- เกิดการเสียเปรียบกันในระหว่างประเทศ เพราะประเทศแต่ละประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เท่ากัน ประเทศที่นำเข้ามากส่งออกน้อยจะส่งผลต่อปัญหาการขาดดุลการค้า
- ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศพึ่งพิงสินค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ถ้าเกิดความแปรปรวนทางการเมือง
- เสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับสินค้าที่ประเทศเลือกผลิตเพียงไม่กี่ชนิด ทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร

นโยบายการค้าคุ้มกัน

- การใช้ระบบกำแพงภาษี ทั้งภาษีขาเข้าและขาออก
- การใช้มาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษี
  - การจำกัดทางด้านปริมาณ (quantitative restriction)
  - การให้เงินอุดหนุน (subsidize)
  - การทุ่มตลาด (dumping)
  - ภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (anti-dumping duty)
  - การเก็บภาษีตอบโต้ (CVD : countervailing duty)
- มาตรการอื่นๆ

ประโยชน์ของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

- ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของแต่ละประเทศจะถูกไปในการผลิตสินค้าที่ประเทศของตนได้เปรียบในการผลิต ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรของประเทศไปในทางที่มีประสิทธิภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ประชากรของแต่ละประเทศจะได้รับสินค้าและบริการได้มากขึ้นกว่าที่ไม่มี การซื้อขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่น ๆ เลย ซึ่งเป็น การส่งเสริมให้ประชากรมีความเป็นอยู่ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ

- ถ้าการส่งสินค้าออกของประเทศสามารถส่งออกเป็นจำนวนมาก ก็จะมีผลกระทบถึงรายได้ของประชากร ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดอำนาจซื้อเพิ่มมากขึ้น
- สินค้าออกเป็นที่มาของเงินตราต่างประเทศ
- สินค้าออกเป็นที่มาของรายได้และภาษีอากรของรัฐ
- สินค้าเข้าที่เป็นสินค้าทุน (Capital Goods) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และการพัฒนาประเทศ

ผลเสียของการค้าระหว่างประเทศ

- เกิดการที่ฟุ้งฟิงและอาจเป็นที่มาของการครอบงำทางด้านเศรษฐกิจ
- ปัญหาทางด้านการป้องกันประเทศเมื่อมีการค้า ลัทธิการเมือง อาจแทรกแซงเข้ามาได้กับการค้าการขาย
- ปัญหาเกี่ยวกับดุลการค้า ดุลการค้าในบางประเทศอาจจะเป็น ปัญหาที่รุนแรงกระทบกระเทือนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

● ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment)

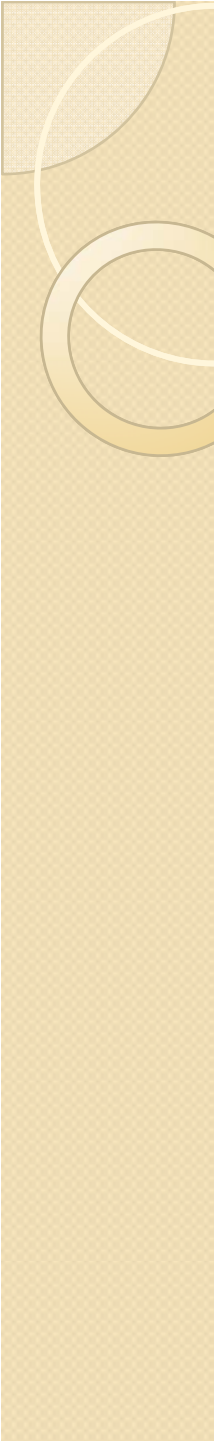
● ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current a/c)

- ดุลการค้า (Trade balance)
- ดุลบริการ (Net service or balance on service)
  - ค่าระวาง
  - ค่าขนส่งอื่น ๆ
  - ค่าการเดินทางท่องเที่ยว (Travel)
  - ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลที่ไม่รวมอยู่ในรายการอื่น ๆ (government not include elsewhere)
  - บริการอื่น ๆ (Other services)
- รายได้ (Income)
  - รายได้ที่ได้จากแรงงานที่ไปทำงานในต่างประเทศ และส่งกลับมาให้ครอบครัวในประเทศของตน
  - รายได้ในส่วนที่เป็นผลประโยชน์จากการลงทุน (investment income) คือ ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ดุลบริจาค (Balance on unrequired transfers)

● บัญชีเงินทุน (Capital and Finance Account)

- **บัญชีทุน (capital account)** ได้แก่ การโอนทุน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายการเกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินของผู้ย้ายถิ่นที่อยู่ การยกเลิกหนี้
- **บัญชีการเงิน (financial account)** ได้แก่ รายรับและรายจ่ายที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนของภาครัฐบาล ธนาคาร (รวมกิจการวิเทศ-ธนกิจ) และภาคอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ การเคลื่อนย้ายเงินทุนของภาคเอกชนที่มีใช้ธนาคาร รวมถึงรัฐวิสาหกิจ
  - **เงินลงทุน** ซึ่งแยกเป็นการลงทุนโดยตรง (direct investment) และการลงทุนโดยทางอ้อม (indirect investment)
  - **เงินกู้** ประกอบด้วยเงินกู้ของภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน แบ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะยาว ตามอายุการชำระคืนของเงินกู้ ถ้าเกิน 1 ปี ถือเป็นเงินกู้ระยะยาว

-
- **เงินสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve)**
    - .ทองคำที่เป็นหลักทรัพย์ของเงินตรา (monetary gold)
    - สิทธิพิเศษถอนเงิน (Special Drawing Rights : SDR)
    - ฐานะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (reserve position in the IMF)
    - .เงินตราต่างประเทศบางสกุล
    - .หลักทรัพย์ต่างประเทศ
    - .บัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
  - **รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิ**

อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา :

หมายถึง ค่าของเงินตราสกุลหนึ่งเมื่อเทียบกับ
เงินตราอีกสกุลหนึ่ง

เช่น 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 35 บาท

อัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ (fixed exchange rate)

หรือ “อัตราแลกเปลี่ยนแบบตายตัว”

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ถูกกำหนดมูลค่าการแลกเปลี่ยนไว้ที่ระดับใดระดับหนึ่ง ไม่อาจเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามกลไกของตลาดเป็นเวลานานจนกว่าทางการ (ธนาคารกลาง) จะประกาศเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่ง

ระดับอัตราแลกเปลี่ยนแบบนี้มักจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพ

อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว

(Floating exchange rate)

หรือ อัตราแลกเปลี่ยนแบบเสรี (free or flexible exchange rate)

ระบบที่ปล่อยให้อัตราแลกเปลี่ยนของเงินตราสกุลของตน
กับเงินตราสกุลอื่นๆ ขึ้นลงได้ตามกลไกตลาด หรือการ
เปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของเงินสกุลนั้น
(เทียบกับสกุลอื่นๆ)

อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว

(Floating exchange rate)

1. ระบบลอยตัวบริสุทธิ์ หรืออัตราแลกเปลี่ยนแบบเสรีที่แท้จริง

(pure flexible exchange rate)

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวที่ไม่มีการเข้าแทรกแซงใดๆ
ในการรักษาระดับการเปลี่ยนแปลง

2. ระบบลอยตัวไม่บริสุทธิ์ (dirty floating)

หรือระบบลอยตัวแบบจัดการ (manage floating)

คือปล่อยให้ลอยตัวมีการเข้าแทรกแซงอยู่บ้าง สำหรับประเทศไทย ได้เปลี่ยน
มาใช้ระบบลอยตัวแบบจัดการ เมื่อ พ.ศ. 2540

คำว่า “เงินบาทลอยตัว” (floating baht) จึงคุ้นหูในหมู่คนไทย
ตั้งแต่นั้นมา

แบบฝึกหัดรายได้ประชาชาติ

ตอบคำถามต่อไปนี้มาพอเข้าใจ (ข้อละ 2 คะแนน)

1. เซอร์ ริชาร์ด สโตน คือใคร
2. GDP และ GNP มีความต่างกันอย่างไร
3. ค่าใช้จ่ายใดไม่นำมาคำนวณในรายได้ประชาชาติ
4. ให้ความหมายของคำต่อไปนี้ NI ,DI , PI
4. อธิบายวิธีวัดความยากจนมาพอเข้าใจ
6. วิเคราะห์สาเหตุของความยากจนในประเทศไทย และแนวทางการแก้ไข
ปัญหา

-
- ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิในราคาทุน
(Net National Product at factor cost :
NNP at factor cost) หรือ รายได้ประชาชาติ
(Nation Income : NI)
  - รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง / รายได้สุทธิส่วนบุคคล (Disposable
Income : DI)
  - รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (Per Capita Income)

ลักษณะการค้าแบบเสรี

- ดำเนินการผลิตตามหลักการแบ่งงานกันทำ
- ไม่มีการเก็บภาษีอากรเพื่อคุ้มกัน
- ไม่มีการให้สิทธิพิเศษ
- ไม่มีการกีดกันทางการค้า

นโยบายการค้าแบบปกป้อง

คือ อาศัยบทบาทของรัฐบาลเข้าไปแทรกแซง การดำเนินการค้าระหว่างประเทศ เพื่อลดปริมาณ การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ และเป็นการ สนับสนุนให้มีการผลิตสินค้าชนิดนั้นในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากิจการการค้า

- การตั้งกำแพงภาษีสินค้าเข้า
- การจำกัดจำนวนสินค้าเข้า
- ห้ามนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ
- ใช้นโยบายในการเก็บภาษีอากรเข้าไม่เท่ากัน
- การควบคุมคุณภาพของสินค้า

อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

คือ อัตราของเงินสกุลหนึ่ง เมื่อคิดเทียบกับเงินตราต่างประเทศ

1. อัตราแลกเปลี่ยนมีค่าสูง คือ การลดค่าเงิน
2. อัตราแลกเปลี่ยนมีค่าลดลง คือ การเพิ่มค่าเงิน

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ภายใต้การจัดการ

ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่ง
ค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลต่างๆ ถูกกำหนด
โดยกลไกตลาดตามอุปสงค์และอุปทานเงินตราใน
ประเทศและต่างประเทศ สามารถเปลี่ยนแปลงขึ้น
ลงได้ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

-
- <http://pakpian.blogspot.com/p/13.html>